

Причепя І.В.

Вінницький національний технічний університет

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МАШИНОБУДІВНІЙ ГАЛУЗІ ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ

Машинобудування – провідна галузь економіки будь-якої держави світу, яка визначає структуру промисловості та рівень науково-технічного розвитку держави, забезпечує підвищення конкурентоспроможності інших галузей.

Вітчизняне машинобудування займає провідну позицію в структурі промисловості України. За результатами 2008 року машинобудування склало 14% в загальній структурі промисловості і практично наздогнало харчову (14,5 %) та енергетичну галузі (14,2 %) країни [1].

Машинобудування Вінниччини займає незначну частку (0,65 % в 2008 році) в загальній структурі реалізованої продукції машинобудування України. Але в промисловості Вінницької області за підсумками 2008 року займає третє місце по обсягах реалізації після харчової промисловості (53%) та енергетики (23,3%) і становить 6,3 % в загальній структурі промисловості регіону [1; 2].

За результатами 2008 року на Вінниччині майже кожне шосте промислове підприємство працює в машинобудуванні. Починаючи з 2004 року в галузі області прослідковується тенденція до зменшення кількості економічно активних підприємств машинобудування.

Найбільш інноваційно активними регіонами України в 2008 році стали Київська, Івано-Франківська, Чернігівська, Чернівецька, Вінницька, Тернопільська області, в межах яких функціонує найбільша частка інноваційно активних підприємств України.

Протягом 2003–2008 років рівень інноваційності машинобудування Вінниччини коливався в межах 14,5 – 38,2 %: в 2005 році галузь стала лідером серед інших галузей області за кількістю інноваційно активних суб'єктів господарювання, в 2006 році – зайняла лише п'яту позицію по регіону за цим же показником.

Піком інноваційної активності машинобудування області став 2003 рік (табл.1). Частка інноваційно активних машинобудівних підприємств регіону в 2003 році склала 38,2 %, що є максимальним показником для галузі за досліджуваний період. Глобальні трансформаційні перетворення 2008 року прямо відобразились на інноваційній активності машинобудівної галузі Вінницької області, але, разом з тим, зменшення кількості інноваційно активних суб'єктів господарювання в 2008 році склало лише 17,6 %, що значно менше ніж по промисловості області в цілому (33,3 % у порівнянні з 2007 роком).

Таблиця 1

Інноваційна активність машинобудівних підприємств Вінницької області [1]

Показник	Роки						Відхилення від 2003 р., %				
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	04	05	06	07	08
Інноваційно активні машинобудівні підприємства обл., од.	21	11	9	8	17	14	-47,6	-57,1	-61,9	-19	-33,3
Відсотків до загальної кількості обстежених машинобудівних підприємств обл., %	38,2	20,0	16,1	14,5	32,7	25	-18,2	-22,1	-23,7	-5,5	-13,2
Відсотків до загальної кількості інноваційно активних промислових підприємств обл., %	22,6	36,7	50	20,5	22,7	28	14,1	27,4	-2,1	0,1	5,4

Не дивлячись на значне зменшення кількості інноваційно активних машинобудівних підприємств області у порівнянні з 2003 роком, структура інноваційного сектору промисловості змінилась на користь збільшення частки машинобудівних підприємств. Така реструктуризація є виправданою та ефективною, оскільки продукція машинобудування використовується практично у всіх сферах господарювання промисловості та життя населення, що сприяє всебічному розповсюдженню прогресивних досягнень НТП.

Зменшення рівня інноваційної активності галузі в 2008 році на пряму позначилось на динаміці обсягів реалізації інноваційної продукції

машинобудування. Разом з тим їх зниження в 2008 році (8,5 % по відношенню до 2007р.) значно менше ніж зменшення обсягів реалізації продукції машинобудування по регіону в цілому (20,7% по відношенню до попереднього року). Частка ж інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції машинобудівної галузі Вінниччини зменшилась лише на 0,9 %.

Проведені дослідження підтверджують, що інноваційна активність в машинобудівній галузі України, Вінниччини зокрема, є недостатньою і не відповідає стрімко зростаючим, інноваційно орієнтованим потребам глобального середовища.

Трансформаційні перетворення на глобальному ринку стали катализатором для виявлення існуючих проблем, які потребують кваліфікованого вирішення з врахуванням вимог світового ринкового середовища: переважна частина обладнання більшості машинобудівних підприємств України є морально та фізично застарілим, технології виробництва характеризуються високою енерго-, матеріало-, трудоемністю; деякі підгалузі залежать від імпорту матеріалів і комплектуючих, як результат – невідповідність продукції сучасним міжнародним стандартам, неконкурентоспроможність галузі на світовому ринку.

Саме в умовах складних глобалізаційних перетворень інноваційний чинник для машинобудування стає визначальним та стратегічним, що передбачає впровадження ресурсозберігаючих технологій, використання прогресивного обладнання та технологій, вихід на нові ринки збуту з новою конкурентоспроможною продукцією. При цьому зростає роль держави в розбудові конкурентоспроможного інноваційного середовища та інтенсифікації інноваційної діяльності промисловості, що дозволить Україні зайняти гідне місце на новосформованих світових ринках.

Література:

1. Державний комітет статистики України // www.ukrstat.gov.ua
2. Головне управління статистики у Вінницькій області // www.vous.vin.ua